

DANIELE GANSER

NEZÁKONNÉ VÁLKY

**Jak země NATO
sabotují OSN**

**Kronika doby
od Kuby po Sýrii**

*Tuto knihu věnuji mé matce Jeannette a mému otci Gottfriedovi
jakož i všem lidem, kteří se odvážně, pozorně a nenásilně
angažují v boji za mír.*

*„Všichni členové se ve svých mezinárodních vztazích vystríhají
jakékoli hrozby silou nebo použití síly jako prostředků,
namířených proti územní nedotknutelnosti či politické
nezávislosti některého státu nebo jinak neslučitelných
s cíli Spojených národů.“*

Zákaz použití síly, Charta OSN z roku 1945
(kapitola 1, článek 2, odstavec 4)

Daniele Ganser

Nezákonné války

Jak země NATO sabotují činnost OSN
Kronika doby od Kuby po Sýrii

GRADA PUBLISHING

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Daniele Ganser

Nezákonné války

Jak země NATO sabotují činnost OSN.

Kronika doby od Kuby po Sýrii

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

obchod@grada.cz, www.grada.cz

tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400

jako svou 6756. publikaci

Odpovědná redaktorka Danuše Martinová

Sazba Q point

Počet stran 368

První vydání, Praha 2017

Výtiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

Original edition published in 2016 under the title: „**Illegale Kriege.**

Wie die NATO-Länder die UNO sabotieren.

Eine Chronik von Kuba bis Syrien“

Copyright © 2016 Orell Füssli Verlag AG, Zurich, Switzerland

All rights reserved

Czech language translation © Grada Publishing, a.s., 2017

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-271-0912-8 (pdf)

ISBN 978-80-271-0499-4 (print)

OBSAH

PODĚKOVÁNÍ.	10
ÚVOD.	13
1. Založení OSN v roce 1945	18
Již nikdy válku.	18
193 členských států OSN	20
Zákaz použití násilí, zakotvený v Chartě OSN.	21
Činnost OSN sabotována s pomocí lží	24
2. ZALOŽENÍ NATO V ROCE 1949.	26
28 členských států NATO	26
Partnerství pro mír	28
3. IMPÉRIUM USA.	30
Jak se pozná impérium?	31
USA jsou oligarchií	33
Martin Luther King o aroganci moci	37
4. ZALOŽENÍ MEZINÁRODNÍHO TRESTNÍHO SOUDU V ROCE 1998	38
Co je to zločin agrese?	39
Co je válečný zločin?.	41
Co je zločin proti lidskosti?	41
Co je genocida?	42
Kdo bude odsouzen?.	43
Vláda práva místo mocenské politiky	45
George Bush a Tony Blair jsou váleční zločinci	48

5. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI ÍRÁNU V ROCE 1953.	50
Vystoupení premiéra Mosaddeka v OSN v roce 1951	50
Nezákonné svržení Mosaddekovy vlády 19. srpna 1953	52
Média v zemích NATO o puči mlčí	55
Omluva za puč	56
6. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI GUATEMALE V ROCE 1954.	58
Pozemková reforma prezidenta Arbenze	58
Prezident Arbenz svržen v rámci operace, řízené CIA	61
Rada bezpečnosti OSN Guatemala nepomohla	62
Castillo Armas se chápe moci	64
Ernesto Che Guevara zavražděn	64
Eisenhower varuje před vojenskoprůmyslovým komplexem	65
7. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI EGYPTU V ROCE 1956	67
Spiknutí s krycím názvem „operace Musketeer“	67
Izrael, Francie a Velká Británie útočí.	69
OSN vysílá mírovou misi	73
Lidové povstání v Maďarsku v roce 1956	74
8. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI KUBĚ V ROCE 1961	77
Revoluce v Karibiku	77
Zápalné bomby padají na Kubu	79
Vražedné úklady.	83
Fidel Castro v New Yorku	86
Vylodění v Zátoce sviní 15. dubna 1961.	88
Organizace spojených národů v průběhu invaze selhává	96
Operace „Mongoose“ sabotuje kubánské hospodářství.	100
Operace „Northwoods“ zastavena	103
Rusové rozmisťují rakety na Kubě	108
Kennedy vyhláší námorní blokádu Kuby	110
Krizové zasedání OSN v New Yorku.	113
OSN je soudní síní světové veřejnosti	119
Krizová diplomacie generálního tajemníka U Thanta	121

Moskva stahuje své rakety	122
Americké hospodářské embargo odsouzeno	
Organizací spojených národů	125
9. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI VIETNAMU V ROCE 1964.	128
1954 – Francie ztrácí svoji kolonii Indočínu.	128
Zavraždění prezidenta Ngo-dinh-Diema.	130
Válečná lež o incidentu v Tonkinském zálivu v roce 1964	132
Manipulace CIA s masovými médii	135
Nezákonné bombardování Laosu a Kambodže.	138
Generální tajemník OSN U Thant se marně pokouší o zprostředkování	140
10. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI NICARAGUI V ROCE 1981	143
Guerillový vůdce Augusto Sandino bojuje proti Yankeeům . . .	143
Sandinisté se chápou moci.	145
1981: Contras zahajují nezákonnou útočnou válku	146
1986: Mezinárodní soudní dvůr odsuzuje Spojené státy	148
Aféra Írán – Contras.	151
11. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI SRBSKU V ROCE 1999.	154
USA zřizují vojenskou základnu na území bývalé Jugoslávie . . .	154
Americké impérium štěpí Jugoslávii	155
Vyhlášení nezávislosti Chorvatska a Slovinska v roce 1991. . . .	157
Vypuknutí války v Bosně v roce 1992	160
Květen 1995: NATO bombarduje Bosnu	161
Masakr ve Srebrenici v červenci 1995	162
Daytonská dohoda z listopadu 1995.	167
Spojené státy posilují Kosovskou osvobozenickou armádu. . . .	168
Údajný masakr v Račaku v lednu 1999	170
NATO bombarduje 24. března 1999 Kosovo	172
Německo táhne znovu do války	173
Válečná lež o koncentračním táboře v Prištině	177
Válečná lež o masakru v Rugovu.	178
Milošević umírá ve vězení OSN	180

12. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI AFGHÁNISTÁNU V ROCE 2001	183
Invaze sovětských vojsk v roce 1979	183
Teroristické útoky z 11. září 2001	186
Útok na Afghánistán 7. října 2001	192
Německo posílá vojáky do Afghánistánu.	194
Nezákonná válka proti Pákistánu v roce 2001	198
 13. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI IRÁKU V ROCE 2003	202
První válka v Zálivu v roce 1980.	202
Druhá válka v Zálivu v roce 1990	206
Invaze do Panamy v roce 1989	207
Rada bezpečnosti OSN odsuzuje útok na Kuvajt v roce 1990	209
OSN vyhlašuje hospodářské embargo vůči Iráku	212
USA a Velká Británie bombardují v roce 1998 Irák	214
Útok Bushe a Blaira na Irák v roce 2003.	215
 14. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI LIBYI V ROCE 2011	224
Prezident Ronald Reagan bombarduje Libyi v roce 1986	224
Teroristický útok nad Lockerbie v roce 1988	227
Posílení práv žen v Libyi.	229
Muammar Kaddáfí hovoří v OSN v roce 2009	230
Vypuknutí občanské války v únoru 2011	232
NATO bombarduje od 19. března 2011 Libyi.	238
Nový princip „Responsibility to Protect“ (R2P)	240
 15. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI UKRAJINĚ V ROCE 2014	245
Rozšiřování NATO směrem na východ	245
Vrcholný summit NATO v Bukurešti v roce 2008.	249
Puč na Ukrajině 20. února 2014.	252
Fuck the EU: Nezákonný puč USA v Kyjevě	253
Znovuzískání Krymu v březnu 2014.	257
Secese Krymu a ruské veto v Radě bezpečnosti	260
Občanská válka na Ukrajině začíná 15. dubna 2014.	263
Sestřelení letu MH17 a sankce proti Rusku	265

16. NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI JEMENU V ROCE 2015	269
Útoky amerických dronů na Jemen v roce 2009	269
Nobelova cena za mír v roce 2009 pro Baracka Obamu	272
Saúdská Arábie bombarduje v březnu 2015 Jemen.	274
Zbrojní průmysl vydělává na válce.	277
17. POKRAČUJÍCÍ NEZÁKONNÁ VÁLKA PROTI SÝRII	279
Je Asad novým Hitlerem?	279
Tajná válka NATO proti Sýrii	282
Válka o ropovody a plynovody, vedená Katarom a Saúdskou Arábií	285
Vypuknutí syrské války ve městě Dará v březnu 2011	288
Džihádisté jako pozemní vojsko NATO	290
Zbraně z války v Libyi pro džihádisty	294
Džihádisté zakládají v červnu 2014 chalífát	297
Útok otravným plynem v Ghutě 21. srpna 2013	300
Videa se stínáním hlav a americký útok z 23. září 2014	303
Historie se sudovými bombami	305
Rada bezpečnosti OSN jedná o problematice terorismu	306
Francie bombarduje Sýrii od 27. září 2015	310
Rusko bombarduje Sýrii od 30. září 2015	311
Velká Británie bombarduje Sýrii od 2. prosince 2015	313
Německo táhne 4. prosince 2015 do války v Sýrii	316
18. SHRUTÍ	323
CHRONOLOGIE: VYBRANÉ NEZÁKONNÉ VÁLKY PO ROCE 1945.	329
POZNÁMKY	335
REJSTŘÍK.	357

PODĚKOVÁNÍ

Každého badatele podporuje řada lidí, bez nichž by nemohl kráčet svou cestou. Můj dík náleží profesoru Reinerovi Hoffmannovi, který vyučoval na historickém semináři basilejské univerzity. Za mých studentských časů mě během nádherných a inspirujících výletů po Schwarzwaldu vyprávěl o odpovědnosti vědce vůči společnosti.

Za mnohé napínavé rozhovory o současných událostech, mezinárodní politice a o tom, co se v životě počítá, zasluhují uznání a dík také moji dlouholetí přátelé – Sherpa Hänggi, Tobi Portmann, Marcel Schwendener, Däne Aebischer, Yves Pierre Wirz, Philipp Schweighauser, Laurenz Bolliger, Nick Beglinger, Raymond Schärer a Dani Morf. Opravdoví přátelé dávají člověku vždy poctivě najevo, co si myslí, a dopomáhají mu tak k tomu, aby rozpoznal svá slabá místa a dále se vyvíjel. Poděkovat bych chtěl rovněž Andreasi Zimmermannovi, Tobimu Sutterovi a Ursu Beylerovi za jejich drahocenný čas v tiskárně. Opomenut nesmí zůstat rovněž Alexander Robaulx de Beurieux, můj zasloužilý spolupracovník na Swiss Institute for Peace and Energy Research v Basileji – za neocenitelnou pomoc při rešerších k této knize. Mému lektorovi Alwinovi Letzkusovi náleží poděkování za pečlivé přehlédnutí rukopisu a nakladatelovi Stephanovi Meyerovi z curyšského Orell Füssli Verlag za dlouholetou a dobrou spolupráci.

Obzvláštní dík ovšem zasluhují moje matka Jeannette Ganserová, sestra Tea Ganserová a v roce 2014 v Luganu zesnulý otec Gottfried Ganser. Jsem Švýcar a také moji rodiče jsou oba Švýcaři, což formuje můj pohled na svět. Rodiče mého otce však pocházeli z Německa. Na počátku 20. století se vystěhovali do Švýcarska, kde se jim roku 1922 v La Chaux de Fonds narodil můj otec. Švýcarské státní občanství nezískal okamžitě. Za II. světové války studoval teologii na univerzitě v Basileji. Protože jeho rodiče byli Němci, povolal ho v roce 1943 německý generální konzul v Curychu k výkonu vojenské služby. Mému otci bylo tehdy 21 let a na Hitlerově válce se nechtěl podílet.

Toto rozhodnutí mého otce postavit se proti válce mne jako jeho syna a historika hluboce zasáhlo. Jsem pevně přesvědčen o tom, že každý vědec je ovlivněn národností a historií svého rodu. Také z tohoto důvodu jsem se nevěnoval jen studiu mezinárodní politiky, nýbrž také kapitolám z rodových dějin. V pozůstalosti mého zesnulého otce jsem našel rukopisnou poznámku z října 1943. Jednalo se o první koncept dopisu německému generálnímu konzulovi, ve kterém otec vyložil důvody odmítnutí nástupu vojenské služby. „Důvodem mého setrvání ve Švýcarsku je právě světový názor nové německé říše, který dělá z německých občanů po celém světě nenáviděné osoby. Kéž Vás Bůh jednou obdaří poznáním, že národy mají vedle sebe žít jako bratři a není možné, aby jeden druhému násilím vnucoval svůj světový názor. Ani dnes stále ještě nejsem s to pochopit, jak mohlo naše navýsost křesťanské Německo pozbyť veškerého pocitu odpovědnosti před Bohem.“ Toto otcovo jasné odmítnutí fašismu a nacionálního socialismu ovlivnilo veškerý můj výzkum problematiky zachování míru.

Moje matka pracovala jako dětská zdravotní sestra a z této pozice se vždy snažila zmírňovat utrpení a podporovat proces uzdravení. Děkuji matce, otci, sestře i jejímu muži Thomasovi Weissovi za oporu, kterou mi v mé práci vždy poskytovali – i tehdy, když jsem se rozhodl specializovat se na nepříliš oblíbenou problematiku vedení mezinárodních tajných válek.

Poděkování si však zaslouží především moje žena Bea. Když se člověk dostane do sporu s NATO a ve svých knihách i přednáškách kritizuje vedení nezákonných válek, nenadělá si všude jenom přátele. Váleční štváči jsou mocní a vlivní. V posledních letech jsem byl opakovaně napadán na stránkách různých novin. Moje žena mne však vždy posilovala v odhodlání pokračovat podle nejlepšího vědomí a svědomí v nezávislém historickém výzkumu. Za to jí patří můj nejnaternější dík. Bez jejího přispění by tato kniha ve své nynější podobě nikdy nevznikla.

Dr. Daniele Ganser
Swiss Institute for Peace and Energy Research (SIPER)
Basilej, 1. července 2016

ÚVOD

V době, kdy do Evropy přichází stále více uprchlíků, politici i občané plným právem volají po tom, že je třeba bojovat s příčinami uprchlických krizí. Ale jaké jsou to příčiny? Vedle růstu počtu obyvatelstva, bídy, devastace životního prostředí a nezaměstnanosti jsou to bezpochyby války, které pustoší rodné země uprchlíků. Války a teror dominují po léta palcovým titulům v masmédiích. V týchž evropských a severoamerických médiích se však jen velmi zřídka objeví zmínka o tom, že tyto války jsou nezákonnou záležitostí.

Od konce II. světové války a založení mírotrvorné Organizace spojených národů platí celosvětový zákaz válek. Z tohoto zákazu existují pouze dvě výjimky: Za prvé platí právo na sebeobranu, což znamená, že země, která je napadena, se smí bránit. Za druhé smí být proti některé zemi vedena válka na základě výslovného mandátu Rady bezpečnosti OSN. Odhlédneme-li od těchto dvou výjimek, je vedení války již více než 70 let zakázáno.

Pokud někdo vezme do ruky zbraň, vyjde na ulici a tam zastřelí jiného člověka, jedná se o nezákonný čin. Vraždit je zakázáno. To vědí všichni lidé. Ve fungujícím právním státě je vrah stíhán policií, zatčen, postaven před zkušené a spravedlivé soudce, kteří mu zajistí spravedlivý proces, a poté musí strávit řadu let ve vězení. Mnozí lidé vědí, že také válka je stejně nelegální záležitostí jako vražda. Když jedna země zaútočí na druhou silou zbraní, dopouští se zakázaného jednání. Politikové země, která vede útok, ať si jsou třeba prezidenty či premiéry, jsou vinni těžkým zločinem agrese a museli by být obžalováni a potrestáni, mnozí z nich by museli skončit ve vězení.

Právě toto se však nikdy nestane, a když už, tak jen velmi zřídka, a to ze dvou důvodů. Za prvé proto, že odpovědní politikové jsou na rozdíl od řadových vrahů příliš mocnými lidmi na to, aby je někdo dokázal zatknout a potrestat. A za druhé proto, že si masová média nedovolí označit politiky, kteří vedou bez mandátu OSN útočné války, jasně a zřetelně za zločince. To má dalekosáhlé následky. Zprávy, které se neobjeví na televizních obrazovkách či stránkách novin, jsou jen velmi zřídka zaregistrovány a diskutovány,

neboť širokému publiku přijde jen velmi zřídka na mysl, že váleční zločinci ze států NATO nesou spoluvinu na uprchlické krizi, protože se vždy do- slechne pouze o kriminálních činitelích, kteří sice mají spoluodpovědnost za to, co se děje, ale v celkové hierarchii viníků stojí mnohem níže.

Jsem švýcarským historikem a badatelem v oblasti mírového hnutí, specializoval jsem se na světové dějiny po roce 1945 a vedu *Swiss Institute for Peace and Energy Research* (SIPER) v Basileji. Po řadu let jsem z patřičného odstupu sledoval průběh různých válek a se zděšením dospěl k následujícímu konstatování: Jsou to země NATO, největší vojenské aliance na světě, které v čele s USA během posledních 70 let vyprovokovaly převážně ne- zákonné války a vždy z nich zcela beztrestně vyvázly. USA a NATO jsou nebezpečím pro světový mír, neboť výše zmíněný zákaz vedení válek opako- vaně ignorovaly.

V této knize dokládám na konkrétních příkladech z různých zemí a růz- ných období, jak jsou tyto nezákonné války vedeny. Ukazují, jak jsou pra- vidla, stanovená mírovou organizací OSN, naprosto cíleně a úmyslně sabo- tována. Mé rešerše k tématu nezákonných válek trvaly mnoho let, a proto bych chtěl nyní ve stručnosti nastínit historii vzniku této knihy.

S bádáním na tomto poli jsem začal v roce 1997. Bylo mi tehdy 24 let a studoval jsem historii na filozoficko-historické fakultě univerzity v Basi- leji. V rámci závěrečných zkoušek jsem musel během šesti měsíců důklad- ně probádat zvolené téma a poté předložit zhruba stopadesátistránkovou licenciátní práci (dnes magisterská práce). Věděl jsem, že války jsou ne- zákonné a rozhodl jsem se na příkladu kubánské krize z roku 1962 pro- zkoumat, zda byla tehdy pravidla, stanovená Organizací spojených národů, dodržena či nikoli. V archivu jsem studoval písemné protokoly ze zasedání Rady bezpečnosti OSN a Valného shromáždění OSN a četl jsem odbornou literaturu. Materiály OSN jsou veřejně přístupné. Každý se může dočíst, o čem zástupci různých zemí na schůzích OSN hovořili. Tehdy to bylo ještě všechno na papíře. Dnes se mnohé cenné dokumenty OSN nacházejí také v digitální podobě ve fondech United Nations Dag Hammarskjöld Library.

Přečetl jsem toho spoustu a dospěl k závěru, který mnou hluboce otrásl: Pravidla OSN byla systematicky porušována, aniž by se s tím mohli lidé pro- střednictvím masových médií seznámit. Na půdě Rady bezpečnosti OSN se opakovaně lhalo. Kromě toho byly vedeny tajné války, jako například invaze v Zatoce sviní v roce 1961, proti nimž byla OSN bezmocná. Rešerše jsem

zpracovával v angličtině a výsledky svého bádání jsem prezentoval v červenci 1997 na basilejské univerzitě pod titulem „The Role of the United Nations in the Cuban Missile Crisis 1962“ (Role OSN v kubánské krizi roku 1962). Práci jsem obhájil. Hodnotící profesori historie Rainer Hoffmann a Georg Kreis přiřkli práci *summa cum laude* a doporučovali mi, abych výsledky svého bádání publikoval.

V roce 2000 moje licenciátní práce vyšla v malém americkém nakladatelství University Press of the South pod titulem „Reckless Gamble. The Sabotage of the United Nations in the Cuban Conflict and the Missile Crisis of 1962“. Noam Chomsky, profesor na MIT v USA, jehož si velice vážím a který se opakovaně velmi kriticky vyjádřil o nezákonných válkách, vedených jeho vlastí, mou publikaci pochválil, což mne jako novopečeného historika potěšilo. V upoutávce na přebalu knihy napsal, že se jedná o „vysvětlující studii, která nejen, že přispívá k lepšímu pochopení kubánské krize, ale také jasně ukazuje, jak se na půdě OSN chovají nejmocnější členské země“.

Mezinárodní politika mne postupem času natolik fascinovala, že jsem po licenciátu neodešel z basilejské univerzity, ale v rámci disertační práce se od roku 1998 ještě hlouběji ponořil do bádání o problematice soudobých mezinárodních vztahů. Ve svém novém výzkumném projektu jsem se zaměřil na tajné armády NATO v období studené války a v září 2001 získal doktorát v oboru historie. Část výzkumu tajných armád mi bylo dopřáno realizovat na *London School of Economics and Political Science* (LSE), kde jsem mohl o problematice NATO a OSN opakovaně diskutovat s vědci z Finska, Norska, USA, Velké Británie i dalších zemí. Toto téma bylo nesmírně aktuální, protože v roce 1999 státy NATO bez mandátu OSN bombardovaly Srbsko. Jako mladému doktorandovi mi bylo stále jasnější, že NATO nerespektuje pravidla OSN.

Dnes je mi 44 a mohu poznamenat, že se problematikou NATO a OSN zabývám již dvacet let. Po všechna ta léta jsem shromažďoval data, citace a fakta pro tuto knihu. V únoru 2003 – krátce předtím, než USA a Velká Británie v rámci nezákonné války bez mandátu OSN napadly Irák, což později vedlo ke vzniku teroristických milic Islámského státu, které v současnosti destabilizují Sýrii – jsme spolu s manželkou a přáteli ve švýcarském hlavním městě Bernu demonstrovali proti válce v Iráku. Vzhledem k celkovému počtu cca 40 000 lidí to byla jedna z největších demonstrací, jakou Švýcarsko po roce 1945 zažilo. Tisíce lidí vyšly do ulic

také v jiných metropolích Evropy a Severní Ameriky. Amerického prezidenta George Bushe a britského premiéra Tonyho Blaira to netrápilo. Přes veškeré protesty napadli v březnu 2003 Irák, uvedli Blízký východ do stavu chaosu, způsobili mnoho utrpení a uvedli do pohybu mohutné vlny uprchlíků. Tím, čím byla pro hippies válka ve Vietnamu, je pro mne válka v Iráku – událostí, která otřásla světem a politicky ovlivnila milióny lidí, mezi nimi také mne.

Protože po válce v Iráku bylo stále většímu okruhu lidí jasné, že nezákonné války představují hrozbu pro světový mír, vzrostl také zájem o výzkum míru a historické bádání o problematice mocenské spirály. Berlínské nakladatelství Kai Homilius se mne proto dotázalo, zda by mohlo přeložit do němčiny a ve své edici soudobých dějin následně vydat moji práci o kubánské krizi, která dosud vyšla pouze v angličtině. Souhlasil jsem. Klaus Eichner můj text přeložil a kniha se v roce 2007 objevila na pultech pod titulem „Die Kubakrise – UNO ohne Chance. Verdeckte Kriegsführung und das Scheitern der Weltgemeinschaft 1959–1962“ (Kubánská krize – OSN bez šance. Zastřené vedení války a ztroskotání světového společenství v letech 1959–1962). Kniha se prodávala několik let, nyní je ale rozebrána a k dotisku již nedojde. Relevantní údaje o kubánské krizi jsou publikovány v obsáhlejší kapitole této knihy.

V rámci této práce předkládám pouze po léta shromažďované analýzy k tématu nezákonných válek. Pochopitelně se nejedná o souhrnné zpracování všech nezákonných válek od roku 1945, neboť je jich tolik, že zde nemohou být zmíněny všechny. Omezil jsem proto svůj výběr pouze na nezákonné války, na nichž se podílely státy NATO. Existují ovšem také nelegální války, kterých se státy NATO neúčastnily. To znamená, že mnohé nezákonné války zůstávají v této knize bez povšimnutí, kterýžto fakt otevírá široké pole působnosti, na němž musí být ještě vykonáno mnoho práce.

Kniha je rozčleněna do kapitol podle jednotlivých zemí a uspořádána chronologicky. Každá z kapitol tvoří samostatný celek. Čtenáři je tím poskytnuta možnost, aby po prostudování úvodních kapitol o OSN, NATO, roli USA a Mezinárodním soudním dvoře podle vlastní volby volně přeskakoval a četl si o tom, co ho nejvíce zajímá. Chronologický přehled, uvedený na konci knihy, slouží k rychlé orientaci v nejdůležitějších datech a událostech.

Doufám, že mladá studentka či mladý student si tuto knihu pozorně přečtou a že jí nebo mu přijde stejně inspirativní jako mně, když jsem jako čtyřiaadvacetiletý student historie seděl v knihovně basilejské univerzity. Jedině tak totiž může vzniknout živý a setrvalý zájem o problematiku světa, lidstva a míru. Kromě toho též doufám, že se tato kniha stane vítanou pomůckou lidem všeho věku, kteří působí mimo univerzitní půdu, zajímají se o dění ve světě a angažují se v mírovém hnutí. Neboť jsem pevně přesvědčen o tom, že nezákonným válkám musíme zabránit a dbát na dodržování Charty OSN.

1. ZALOŽENÍ OSN V ROCE 1945

Světová mírová organizace United Nations Organisation (Organizace spojených národů – OSN) byla založena 26. června 1945 v San Franciscu v USA. Hlavní sídlo OSN se nachází v New Yorku, vedlejší sídlo v Paláci národů ve švýcarské Ženevě. Mnozí z otců zakladatelů OSN byli otřeseni utrpením a krutostmi, které si lidé v průběhu II. světové války navzájem způsobili. Tato největší a nejstrašnější ze všech válek, které kdy byly na této modré planetě vybojovány, si vyžádala 60 miliónů lidských životů, což odpovídá veškerému dnešnímu obyvatelstvu Francie.

Již nikdy válku

Ke vzniku malých mírových hnutí došlo již po skončení I. světové války. Němečtí vojáci, kteří v ní bojovali, založili v roce 1919 „Friedensbund der Kriegsteilnehmer“ (Mírový svaz účastníků války) a aktivně se angažovali proti vzniku nového konfliktu. „Světová válka je ta tam. Jestli by vůbec měla mít nějaký smysl, mohl by to být snad jen ten, že poučila národy o pošetilosti řešení vzájemných rozporů silou zbraní,“ dospěli vojáci k moudrému poznání. „I takové gigantické poučení může být ovšem rychle zapomenuto. Platí, že vzpomínky na utrpení, krev, bolest a potlačenou lidskost je třeba zachovávat živé. A jsou to především účastníci války, kteří se o to musí zasadit. Oni vědí, co je to válka. Musejí proto bojovat proti válce a za mír všemi prostředky.“ Mírový svaz účastníků války chtěl zavést do škol výchovu k míru, vyslovoval se pro rozpuštění armád a razil heslo: „Již nikdy válku!“^{1/}

Mírové hnutí se však, jak známo, nedokázalo prosadit. Po I. světové válce následovala II. světová válka, jež dala zabíjení zcela nové, dříve nepředstavitelné dimenze v podobě koncentračních táborů typu Osvětim a atomových bomb svržených na Hirošimu a Nagasaki. Mnozí z těch, kdo zažili a přežili II. světovou válku, usilovali o to, aby se podobný nesmysl již nikdy neo-

pakoval, a hledali nové cesty, jak válku úplně zakázat nebo připustit jen ve zcela výjimečných případech.

Ti, kdo přežili II. světovou válku, však také byli nesmírně zděšeni sami sebou jako lidmi, neboť nahlédli možnosti téměř nepředstavitelného sebezničení, které bylo třeba vyloučit. Touha po moci a penězích, kombinovaná se lží, klamem a bezohledností, způsobila velké utrpení. Sophia Schollová, která za II. světové války jako členka odbojové skupiny „Bílá růže“ statečně vyzývala k neposlušnosti vůči nacionálně socialistické diktatuře Adolfa Hitlera, kritizovala tato negativa mezinárodní politiky ostrými slovy: „Přestože sama také politice moc nerozumím a nemám ani citižádost to umět, tak přece jen trochu cítím, co je právo a co nikoli,“ napsala devatenáctiletá dívka za války svému milému Fritzovi Hartnagelovi. „A já mohla jen úpět, jak nízcí jsou lidé i ve vysoké politice, jak kvůli vlastnímu prospěchu zrazují bratra ... Veškerá naše měřítká si neseme v sobě, jen je příliš málo hledáme. Snad také proto, že to jsou ta nejtvrdší měřítká.“ Sophie Schollová byla v roce 1943 spolu se svým bratrem Hansem zatčena při distribuci letáků na mnichovské univerzitě, odsouzena k smrti za „velezradu“ a „podvracení obranyschopnosti“ a popravena gilotinou.^{2/}

Sourozenci Schollovi jsou dodnes příkladem toho, že se i v nejtemnějších hodinách světových dějin našli bojovníci a bojovnice za mír, kteří se za cenu vlastního života postavili proti masovému vraždění, násilí a bezpráví. Tuto základní premisu vzali zakladatelé OSN v úvahu. Jejich úctyhodným přáním bylo osvobodit budoucí generace od jha války a vytvořit nový, lepší svět. Tomuto cíli se upsali mnozí pracovníci OSN. K nim patří například druhý generální tajemník OSN, Švéd Dag Hammarskjöld, který byl hluboce spjat s křesťanskou vírou. Na jeho náhrobku ve švédské Uppsale stojí psáno: „Nikoli já, nýbrž Bůh ve mně“. Hammarskjöld se pokládal za člověka, který koná svou každodenní bohoslužbu tím způsobem, že se angažuje za mír ve světě. K tomu nepotřeboval kostel, nýbrž kontakt s lidmi. Po svém zvolení v dubnu 1953 řekl před hlavním sídlem OSN v New Yorku jistému reportérovi: „Z otcovy strany jsem zdědil víru, že není uspokojivější život než ten, který je prožitý v nezištné službě vlastní zemi nebo lidstvu. Tato služba vyžaduje obětování veškerých osobních zájmů, ale také odvahu neochvějně stát za svým přesvědčením.“ Hammarskjöld zemřel 18. září 1961 při dodnes nevyjasněném zřícení letadla v Africe, kde plnil v průběhu konžské krize úlohu prostředníka. Generální tajemník OSN byl pravděpodobně zavražděn. Krátce po smrti obdržel Nobelovu cenu za mír.^{3/}

193 členských států OSN

OSN je jediná mezinárodní organizace, jejímiž členy jsou prakticky všechny země světa – v současnosti jich je 193. To umožňuje vládám, aby byly prostřednictvím svých velvyslanců při OSN v New Yorku a v Ženevě v neustálém kontaktu a výměně názorů, což je zejména v dobách různých krizí nesmírně cenné. Organizace spojených národů zaznamenala v posledních 70 letech silný nárůst – stále více států usilovalo o členství, aby tak vyjádřilo svou nezávislost a suverenitu. Když byla OSN v San Franciscu založena, podílelo se na tomto aktu jen 50 států, mezi nimi USA, Francie, Velká Británie, Rusko, Mexiko, Kuba, Brazílie, Kanada, Indie, Írán, Irák, Dánsko a Norsko. Zakládajícím členem byla také Čínská republika, zastoupená Tchaj-wanem. Teprve v roce 1971 bylo zastoupení Číny přeneseno na komunistickou Čínskou lidovou republiku s hlavním městem Pekingem. Rakousko vstoupilo do OSN v roce 1955. Spolková republika Německo (SRN) a Německá demokratická republika (NDR) přistoupily v roce 1973 jako dvě samostatné členské země OSN. Od roku 1990 je členem OSN sjednocené Německo. Švýcarský elektorát se vstupem do OSN dlouho váhal. Švýcarky a Švýcaři jsou totiž vůči mezinárodním organizacím zásadně nedůvěřiví, protože je považují za omezení vlastní suverenity. Teprve v roce 2002 se Švýcarsko na základě referenda zařadilo mezi členské země. Jakožto volič jsem také já pro vstup Švýcarska do OSN hlasoval a kromě toho jsem pro vstup své země agitoval delším článkem, publikovaným v listu *Neue Zürcher Zeitung*.⁴¹

Nejnovějšími třemi členskými zeměmi OSN jsou Východní Timor, Černá Hora a Jižní Súdán. Východní Timor se stal členem v roce 2002 – po vyhlášení nezávislosti na Indonésii. Černá Hora přistoupila v roce 2006 – poté, co se odštěpila od Srbska. Jižní Súdán, který se odštěpil od Súdánu, se v roce 2011 stal 193. členem OSN. Je třeba počítat s tím, že počet členských zemí bude dále vzrůstat. Vatikán a Palestina nejsou v současnosti plnoprávními členy, nýbrž mají statut stálých pozorovatelů bez hlasovacího práva ve Valném shromáždění. Republika Kosovo, po právní stránce autonomní srbská provincie, vyhlásila v roce 2008 jednostranně nezávislost. Tuto nezávislost uznalo 110 ze 193 členských států OSN. Kosovo však v současnosti nemá místo ve Valném shromáždění, a není tudíž členem OSN.

Společnost národů – mezistátní organizace založená po I. světové válce, v roce 1920, k zabezpečení světového míru – žalostně ztroskotala, protože

nedokázala zabránit vypuknutí II. světové války. Bylo by ovšem chybné vyvozovat z toho závěr, že všechny mezinárodní organizace jsou tím pádem neschopné a odsouzené ke krachu. Existuje pochopitelně nebezpečí, že také Organizace spojených národů v 21. století ztroskotá a bude smetena nějakou strašlivou III. světovou válkou, jako kdysi Společnost národů. Věci však ještě nedošly tak daleko. Proto je smysluplné a důležité dělat si o osud OSN starosti a zamýšlet se nad jejími základními ideály.

Zákaz použití násilí, zakotvený v Chartě OSN

Základní myšlenka Organizace spojených národů je prostá a jasná: Války jsou nezákonné. Tato základní myšlenka platí ještě dnes, přestože je velice zřídka zmiňována v televizi, v novinách či na internetu. V článku 2 Charty OSN je zákaz použití síly chytře a jasně formulován: „Všichni členové urovnávají své mezinárodní spory mírovými prostředky, tak, aby nedošlo k ohrožení světového míru, mezinárodní bezpečnosti a spravedlnosti. Všichni členové se ve svých mezinárodních vztazích vystíhají jakékoli hrozby silou nebo použití síly jako prostředků, namířených proti územní nedotknutelnosti či politické nezávislosti některého státu nebo jinak neslučitelných s cíli Spojených národů.“

Tento celosvětový zákaz platí od konce II. světové války a založení mírotvorné organizace OSN. Z tohoto zákazu existují pouze dvě výjimky: Za prvé existuje právo na sebeobranu, což znamená, že bude-li některá země napadena, může se bránit. Za druhé smí být vedena válka proti některé zemi, existuje-li pro takový postup výslovný mandát Rady bezpečnosti OSN. Válka může být považována za legální pouze v případě, že Rada bezpečnosti OSN takový mandát odsouhlasí. Všechny ostatní války jsou nezákonné.

Organizace spojených národů je důležitá, protože „máme celou řadu problémů, které jsou skutečně globální povahy, a mohou být tudíž také jediné společně, globálně (pokud vůbec) řešeny“, zdůrazňuje oprávněně znalec OSN Andreas Zumach.^{5/} Avšak Valné shromáždění, Rada bezpečnosti a také generální tajemník nežijí žádným „nezávislým životem“. Odráží se v nich pouze jednání nejmocnějších členů. Nebo-li, jak to formuloval generální tajemník OSN Sithu U Thant: „Spojené národy mohou udělat pouze to, co jejich členské státy dovolí.“^{6/} Na pováženou je, že v Radě bezpečnosti

má nadměrně silné zastoupení vojenská aliance NATO. Rada bezpečnosti OSN sestává z pěti stálých členů s právem veta a deseti nestálých členů, volených na dvouleté období a postrádajících právo veta. Usnesení Rady bezpečnosti jsou pro všech 193 členů OSN závazná, pokud rezoluci podpoří nejméně 9 z 15 členů Rady a žádný ze stálých členů neuplatní právo veta. Dominantními pěti stálými členy Rady bezpečnosti OSN jsou členské země NATO – Spojené státy, Velká Británie, Francie – a dále Rusko a Čína. Z tohoto prostého přehledu vysvítá, že je prakticky nemožné, aby Rada bezpečnosti OSN schválila rezoluci legitimizující válku proti některému ze států NATO, neboť tři stálé členské státy (a zároveň členské státy NATO) by tomu svým vetem zabránily. Zájmy členských zemí NATO jsou v OSN zastoupeny nadproporčně.

Ostatní státy světa pochopitelně nenechaly takto nespravedlivé a nevyvážené rozdělení moci bez povšimnutí. Například Německo nebo také Indie, Japonsko či Brazílie nemají stálé místo v Radě bezpečnosti a tedy ani právo veta. Německý tisk správně hovoří o „dvojtrídni společnosti“. Tato sestává z pěti zemí s právem veta a zbývajících 188 zemí OSN bez práva veta. Je pochopitelné, že „zbytek světa“ má také nějaký hlas, a sice ve Valném shromáždění OSN. Na jeho půdě nemá nikdo právo veta. Jenomže rezoluce Valného shromáždění mají pouze doporučující charakter a nejsou závazné.⁷¹

Tuto „dvoutřídní společnost“ kritizovaly rovněž menší členské země, jako například Libye. Charta OSN říká, „že všechny země, velké nebo malé, jsou rovnoprávné“, prohlásil libyjský prezident Muammar Kaddáfí v projevu na půdě Valného shromáždění OSN v říjnu 2009. „Existuje tato rovnoprávnost, pokud se týče stálých míst v Radě bezpečnosti? Ne, my nejsme rovnoprávní.“ Rada bezpečnosti OSN a její členové s právem veta jsou neprávem privilegováni. „Jak můžeme být spokojeni se světovým mírem a globální bezpečností, když celý svět kontroluje 15 zemí? Je nás 192 zemí a jsme jako Speakers' Corner v londýnském Hyde Parku. Prostě si tu hovoříme a nikdo se nestará o to, co se mluví.“

Vliv Valného shromáždění OSN je příliš malý a dominance Rady bezpečnosti OSN přímo odpudivá, protestoval libyjský prezident. „Dnes je Rada bezpečnosti jakýsi bezpečnostní feudalismus, politický feudalismus pro ty, kteří požívají výhod stálého místa. Chrání se navzájem a ostatní jen využívají. Mělo by se to jmenovat Rada teroru a ne Rada bezpečnosti.“ Kritika Muammara Kaddáfího, který byl dva roky poté napaden zeměmi

NATO – Francií, Velkou Británií a Spojenými státy – a v průběhu války zabít, byla ostrá, avšak dobře podložená fakty. S odkazem na kapitulu VII Charty OSN, upravující schválení použití síly Radou bezpečnosti, Kaddáfí přiléhavě naznačil, jak tato „dvojtřídní společnost“ funguje: „V běžném politickém životě využívají privilegovaní Radu bezpečnosti proti nám – pokud je jim to k užítku. Jinak ji ignorují. Pokud chtějí popohnat nějaký projekt nebo mají nějaký osobní požadavek, pak je OSN respektována, oslavována a článku VII je užíváno proti chudým zemím. Když ale chtějí pravidla OSN porušit, pak celou instituci prostě ignorují ... Od svého založení v roce 1945 Rada bezpečnosti selhala – nedokázala zajistit bezpečnost. My budeme veškeré rezoluce Rady bezpečnosti ignorovat, protože tyto rezoluce jsou namířeny výlučně proti nám a nikoli proti supervelmocím, jež zde mají stále místo a právo veta.“^{8/}

Historická fakta, bohužel, potvrzují oprávněnost kritiky OSN, jež zazněla z úst libyjského prezidenta. Důležitý a cenný zákaz vedení válek byl tak často porušen, že u mnoha lidí upadl v naprosté zapomenutí. Někteří se dokonce domnívají, že zákaz vedení válek již dnes není aktuální nebo relevantní a že OSN by se mohla zrušit, protože se přežila a je nefunkční. Jaká by však byla alternativa, kdyby zákaz vedení válek padl a OSN byla zrušena? Pravděpodobně bychom tu pak měli svět, v němž by nejsilnější mocnosti, mezi nimi americké impérium, v součinnosti s největší vojenskou aliancí světa, NATO, neustále sahaly k násilným prostředkům, aby prosadily vlastní zájmy. Svět, ve kterém by se chudí a slabí bránili terorem a v duchu asymetrického vedení válek vnášeli do zemí NATO strach a hrůzu. Krátce řečeno – měli bychom tu nepřehlednou řadu válek a teroristických akcí, takže by už nikdo přesně nevěděl, kdo a proč začal tu kterou válku, kdo stojí za nejnovějším teroristickým útokem a jak by bylo možno vystoupit z roztočené spirály násilí. Bylo by pouze otázkou času, kdy by v takovém chaosu došlo také k použití atomových, biologických a chemických zbraní. Takový smutný vývoj nemůže nikdo pro své děti a vnuky chtít.

Proto je důležité a správné dodržovat a posilovat zákaz použití síly, zakotvený v Chartě OSN. Tam, kde bude ignorován, kde budou vedeny nezákonné války, musejí být tyto nezákonné války pojmenovány a konkrétní okolnosti jejich vzniku analyzovány. Přesně to činí na řadě příkladů tato kniha. Především by však chtěla připomenout, že když 50 států v roce 1945 založilo Organizaci spojených národů, byl to v dějinách lidstva neuvěřitelně důležitý a dalekosáhlý krok. Tento krok zavdal podnět k velkým nadějím,

neboť prokázal nový stav lidského vědomí. Nikdy předtím, během posledních 2000 let, se vedoucí představitelé států světa neusnesli zakázat válku. Tato zcela nová idea zůstává dál ušlechtilou a správnou, přestože uplynulých 70 let ukázalo, že její realizace se ještě nepodařila.

Činnost OSN sabotována s pomocí lží

Po II. světové válce Spojené státy založení OSN jednoznačně podpořovaly. Prezident Harry Truman, jenž nechal svrhnout na Japonsko dvě atomové bomby, prohlásil, že Organizace spojených národů je důležitá, avšak nikoli dokonalá: „Ve světě bez takového mechanismu bychom byli odsouzeni k ustavičnému strachu před naším vlastním zničením. Bylo by tedy důležité, abychom s něčím začali, byť ještě i tak nedokonale.“ A Henry Cabot Lodge, pozdější americký velvyslanec v OSN, mínil, že světová mírová organizace sice svět „nepřivede do nebe, ale snad nás ochrání před peklem“.^{9/}

Protože světová mírová organizace je dnes vedena lidmi a jejich někdy projevovanou touhou po moci a bohatství, je jasné, že OSN musí být obrazem těchto lidí a aktuálního stavu jejich vědomí. Nedokonalá, a přesto nenahraditelná. Německý politolog Klaus Dieter Wolf, který vyučuje jako profesor na univerzitě v Darmstadtu, proto popisuje organizace systému OSN přiléhavě jako „souostroví civilizace v moři anarchie“, které sice „bez pravidel a jaksi od přírody daný vztah mezi státy zásadně nepřekonává“, ale přináší „důležitý příspěvek“ k tomu, „že se zavádí stále více pravidel hry, pravidel, která také v dlouhodobějším výhledu mění logiku mocenské politiky“.^{10/}

OSN je jedno velké divadlo. Irský politik Conor Cruise O'Brien kdysi OSN přiléhavě označil za „svaté drama“. Působivý prostor Rady bezpečnosti a také velká hala Valného shromáždění jsou pro něho v první řadě impozantními kulisami – ačkoli člověk ne vždy přesně ví, zda se tu odehrává komedie nebo tragédie. „Scéna zůstává mohutná, i když herci takoví nejsou ... divadlo absurdit. Přetékající přízraky ve své formě i ve svém obsahu. Ve společné rovině je to beznadějně vážná fraška, na jejímž průběhu může záviset náš život.“^{11/}

Vzhledem k velkému počtu válek jsme dnes nuceni analyzovat, proč a kde byla OSN sabotována, proč a kde selhala. Tato kniha ukazuje, že neschopnost OSN nemá svůj původ v jejím systému, nýbrž v individuálních selháních jejích členů, kteří někdy jednali nečestně a s pomocí lží na půdě Rady bezpečnosti i Valného shromáždění sabotovali její činnost. To je, do důsledku vzato, výchozí bod k řešení problému „neefektivity“. Jakákoli reforma OSN, která do svého obsahu nezahrne dominantní problém lží, musí v dlouhodobějším výhledu ztroskotat.

2. ZALOŽENÍ NATO V ROCE 1949

North Atlantic Treaty Organisation (NATO) je největší a nejsilnější vojenská aliance, jakou kdy svět viděl. Její členské země se nacházejí v Severní Americe a v Evropě. Zbrojní výdaje členských zemí NATO mnohokrát převyšují výdaje všech ostatních zemí. Organizace NATO se zpočátku soustředila na obranu svých členských zemí a nezákonné útočné války vedla jen zřídka. Po pádu berlínské zdi se však jejich počet zvýšil. Zařadily se mezi ně útok na Srbsko v roce 1999, útok na Afghánistán v roce 2001, útok na Irák v roce 2003, svržení prezidenta Kaddáfího v Libyi roku 2011 a bombardování Sýrie.

28 členských států NATO

Severoatlantická obranná aliance byla založena 4. dubna 1949 ve Washingtonu. Dvanáctku zakládajících členů tvořily USA, Belgie, Dánsko, Francie, Island, Itálie, Kanada, Lucembursko, Nizozemsko, Norsko, Portugalsko a Velká Británie. Řecko a Turecko se k NATO připojily až v roce 1952. Španělsko následovalo v roce 1982. V okamžiku, kdy padla berlínská zeď a skončila studená válka, tvořilo tedy alianci 16 členských zemí. Na půdě OSN hlasovaly tyto země často tak, jak si přál Washington, protože Evropané profitovali z ochrany, poskytované Spojenými státy. V rámci rozšiřování NATO směrem na východ byla aliance po skončení studené války k nelibosti Rusů významně posílena. Dnes NATO sestává z 28 členských zemí.

Poté, co byl v květnu 1955 ve Spolkové republice Německo vytvořen Bundeswehr, vstoupila také SRN jako 15. členská země 9. května 1955 do NATO. Pět dnů poté uzavřely státy východního bloku pod vedením SSSR Varšavskou smlouvu jako protiváhu NATO. Na půdě rozděleného Německa se kapitalistická NATO a komunistická Varšavská smlouva dostaly do v bezprostřední blízkosti. Checkpoint Charlie – nejznámější z průchodů

v berlínské zdi na styku sovětského a amerického sektoru Berlína – se stal dějištěm mnoha vypjatých momentů, jako například v roce 1961, kdy tu přímo proti sobě stály sovětské a americké tanky. Německá demokratická republika (NDR) byla od založení organizace Varšavské smlouvy v roce 1955 jejím členem spolu se SSSR, Polskem, Rumunskem, Bulharskem, Maďarskem, Československem a Albánií. Na půdě OSN hlasovalo těchto osm členských zemí Varšavského paktu často tak, jak to požadovala Moskva.

Spojené státy jsou bez diskuse nejmocnější členskou zemí NATO. Organizaci NATO měly pod kontrolou od jejího založení v roce 1949. „Jedinou mezinárodní organizací, která kdy fungovala, je NATO, a sice proto, že je to vojenská aliance a nachází se pod naším velením,“ prohlásil kdysi mnohaznačně americký prezident Richard Nixon.^{12/} Evropané nechtějí dominanci USA v NATO přiznat, protože tato skutečnost je snižuje do role vazalů. Evropanům je dovoleno dosazovat vždy nejvyššího civilního úředníka – generálního tajemníka NATO. Tento muž vystupuje často v televizi a rozdává mnohá interview, čímž organizace NATO získává „evropskou tvář“. V současnosti zastává funkci generálního tajemníka NATO Nor Jens Stoltenberg, před ním se v úřadě vystřídali Dán Anders Fogh Rasmussen, Nizozemec Jaap de Hoop Scheffer a Brit George Robertson.

Pro zajištění americké dominance v NATO není ovšem rozhodující osoba generálního tajemníka, který je klíčový pro takzvanou práci s veřejností, nýbrž post vrchního vojenského velitele pro evropské teritorium. A tuto funkci vrchního spojeneckého velitele v Evropě (Supreme Allied Commander Europe – SACEUR) zastával vždy americký generál s hlavním stanem na vrchním velitelství spojeneckých sil v Evropě (Supreme Headquarters Allied Powers Europe – SHAPE) v belgickém městě Casteau. Od roku 2013 zastává tuto funkci americký generál Philip Breedlowe jako SACEUR. V masmédiích se objevuje mnohem méně často, a je tudíž i mnohem méně známý, zato však mnohem mocnější než generální tajemník Jens Stoltenberg. Je tomu tak proto, že SACEUR odpovídá za plánování, přípravu a vedení všech válek v režii NATO. První SACEUR byl Dwight Eisenhower, pozdější americký prezident, který v roce 1953 svrhl vládu v Íránu. Dalším známým SACEUREm se stal Lyman Lemnitzer, jenž v roce 1962 v rámci operace Northwoods navrhoval vyhodit u pobřeží Kuby do povětří americké lodě a z tohoto zločinu následně obvinít Kubánce, čímž by se v očích světové veřejnosti ospravedlnila invaze na tento karibský ostrov.

Přesto, že o tom masová média téměř neinformují, NATO je aktivní

také na frontě tajné války. V roce 1990 vešlo ve známost, že organizace NATO budovala v Evropě tajné armády, určené pro působení v týlu nepřítele (Stay-behind). Tyto armády měly za studené války v případě sovětské invaze na území států NATO bojovat za nepřátelskými liniemi. Také v době míru bylo jejich úkolem ve státech NATO aktivně působit proti komunistům a socialistům, pokud by tito byli dostatečně silní, aby dokázali ohrožit NATO takříkajíc „zevnitř“. V Itálii byly tyto tajné armády vedeny pod krycím označením „Operation Gladio“. V Německu Američané verbovali do „Stay-behind“ armád pravicově orientované důstojníky s esesáckou minulostí, garantující jejich antikomunistický postoj. Tajné armády cvičily společně s britskými a americkými speciálními jednotkami, měly k dispozici výbušniny a tajná skladiště zbraní a byly podle všech pravidel začleněny do vojenské tajné služby tehdejšího státu NATO. Obyvatelé ani mnozí poslanci parlamentu o této tajné stránce NATO nic nevěděli. Některé z tajných armád NATO byly zapleteny do zločinů typu státních převratů, teroristických útoků a mučení. To byl důvod, proč parlament Evropské unie v roce 1990 požadoval přísné vyšetření činnosti tajných „Stay-behind“ armád ve všech členských zemích NATO. Vyšetřování bylo ovšem organizací NATO zablokováno a nikdy se neuskutečnilo. Já sám jsem během dlouholetého výzkumu problematiky tajných armád zjistil, že NATO žádný náhled do této temné stránky vlastních dějin nepřipustí. Přes opakované žádosti mi nikdy žádné dokumenty k činnosti „Stay-behind“ armád nezpřístupnili. NATO není ani transparentní, ani demokraticky organizované, nýbrž funguje jako vojenská aliance – hierarchicky a podle principu mlčenlivosti, zejména tehdy, jedná-li se o těžké zločiny.^{13/}

Partnerství pro mír

Švýcarsko a Rakousko jsou neutrální země a nikoli členové vojenské aliance NATO. Jsou však zcela obklopeny státy NATO, a tudíž i silně zavázány do bezpečnostní architektury aliance. Z tohoto pohledu vzato bydlím také já ve Švýcarsku v rozšířeném „prostoru NATO“. Švýcarsko se od roku 1996 podílí na tzv. Partnerství pro mír (Partnership for Peace – Pfp). Pfp je politická iniciativa aliance NATO, zaměřená na rozvíjení bezpečnostně politické spolupráce s nečlenskými zeměmi. Od roku 1995 je členem Pfp také Rakousko a rakouští vojáci se opakovaně účastní cvičení NATO.

Ve Švýcarsku se PfP netěší žádné zvláštní oblibě. Mnohé Švýcarky a mnozí Švýcaři vůbec nevědí, že jejich země je členem PfP, iniciativy, navázané tak těsně na NATO. Poslanec Luzi Stamm podal v září 2014 návrh, ve kterém citoval bývalého amerického ministra obrany Williama Perryho, jenž prohlásil: „Rozdíl mezi členstvím v NATO a účastí na iniciativě ‚Partnerství pro mír‘ musí být tenčí než list papíru.“ Poslanec Stamm kritizoval skutečnost, že program „Partnerství pro mír“ „se plíživou cestou rozvíjí směrem k navázání na NATO se záměrem připravit půdu pro členství v NATO“. Švýcarsko se již nachází „v mocenskopolitickém vleku“ NATO, což ovšem podkopává trvalou, ozbrojenou a dalekosáhlou neutralitu země. „Švýcarsko proto musí z programu NATO, známého jako PfP, vystoupit,“ zněl jasný požadavek švýcarského poslance.

Na základě mého vlastního výzkumu jsem dospěl ke stejnému závěru. Domnívám se, že švýcarské obyvatelstvo by vzhledem k mnoha nezákonným válkám, do nichž je organizace NATO zapletena, mělo hlasovat o vystoupení z tzv. Partnership for Peace, neboť se zde fakticky jedná o Partnership for War, ke kterému by Švýcarsko nemělo náležet. Švýcarská Spolková rada to však vidí jinak a na členství trvá. Ve svém stanovisku z listopadu 2014 prohlásila Spolková rada vystoupení z PfP za nesmysl a tvrdila, že „o plíživém navázání na NATO nebo dokonce o přípravě Švýcarska na členství v NATO nemůže být řeč“.^{14/}

Také v Německu se stále znovu ozývaly kritické hlasy, požadující vystoupení země z NATO a uzavření Ramsteinu i veškerých dalších amerických vojenských základen. K těmto odvážným hlasům, které však nereprezentují žádnou většinu a také ve vládě a parlamentu jsou jen slabě zastoupeny, patří prominentní německý teolog Eugen Drewermann. Podle rčení: „Není správného života ve falši“ je mu NATO onou falší, ve které se nemůže odehrát nic správného. Proto musí Německo z NATO vystoupit. NATO je „zločinným spolčením, mafiánskou organizací“. Na NATO pohlíží kriticky rovněž Dieter Deiseroth, soudce Spolkového správního soudu. V jedné z veřejných přednášek na univerzitě v Brémách shrnul hodnocení a charakteristiku NATO – jak se tato organizace dnes prezentuje – citátem někdejšího spolkového kancléře Helmuta Schmidta: „Ve skutečnosti tato organizace není nezbytná. Objektivně viděno se dnes jedná o nástroj americké zahraniční politiky, americké světové strategie.“^{15/}

3. IMPÉRIUM USA

V dějinách lidstva existovaly vždy státy, které byly po nějakou omezenou dobu mocnější a vlivnější než jiné. Tyto státy jsou označovány za impéria. Patřilo k nim římské impérium, které mělo před zhruba 2000 lety svou mocenskou základnu v Římě a Itálii. Jeho sféra vlivu tehdy zahrnovala celé Středomoří a dnešní státy Španělsko, Francii, Řecko, Turecko, Sýrii, v severní Africe pak části Egypta, Tuniska a Alžírsko. Španělské impérium mělo svou mocenskou základnu v Madridu a v 16. století zahrnovalo dnešní státy Mexiko, Guatemalu, Honduras, Kostariku, Nikaraguu, Panamu, Kolumbii, Peru, Filipíny, oblast Sahary a části USA. Také britské impérium bylo mocné a v 19. století disponovalo nejsilnějším obchodním i válečným loďstvem na světě. Svou mocenskou základnu mělo v Londýně a jeho zástupci se vychloubali, že nad touto říší slunce nezapadá. Zahrnovalo Austrálii, Indii, jižní Afriku, Kanadu a východní pobřeží USA. Globální dominance Britů přispěla k rozšíření anglického jazyka a kultury po celém světě.

Impéria se často pokoušela využít své pozice síly k získání ještě většího vlivu a moci tím, že ovládala surovinové zdroje a obchodní cesty a zdokonalovala válečnou techniku. Ve svém dějepisectví dbala vždy na to, aby byly jejich činy a dokonce i jejich války vlastními dvorními historiky hodnoceny jako moudré, nezbytné a spravedlivé. Britský historik Paul Kennedy však oprávněně poukázal na skutečnost, že takové dějepisectví zastírá úpadek impérií. Impéria přicházejí a odcházejí. Žádné impérium tu není navěky. „Imperiální přepětí“ – jak to nazývá Kennedy – vede vždy k tomu, že mocné státy zneužíváním moci ztrácejí svůj morální kredit a nasazují materiální i lidské zdroje na mnoha místech současně, čímž přepínají vlastní síly. V konečném důsledku to pak vede ke zhroucení impéria.^{16/}

Jak se pozná impérium?

Nejmocnější zemí dneška jsou bezpochyby Spojené státy. V této knize budu proto používat termín „impérium USA“, což je pro některé čtenáře nezvyklé. Masová média v Německu, Rakousku a Švýcarsku se totiž tomuto označení vyhýbají, protože jeho užívání by mohlo vést ke vzniku napětí ve vztazích s USA s ekonomickými následky. Označení „impérium USA“ je ale historicky správné a zostřuje pohled na reálné mocenské poměry po roce 1945, což je právě ve vztahu ke způsobu fungování OSN velice důležité. Rozpoznat impérium není nijak obtížné – je to podle všech pravidel největší hospodářská a vojenská mocnost určité dějinné epochy. Když se vezme hrubý domácí produkt amerického hospodářství, pak je okamžitě jasné, že USA jsou stále ještě před Čínou nejsilnější světovou ekonomickou mocností. Navíc disponují dolarem jako světovou rezervní měnou a mohou ji rovněž samy tisknout.

Také z vojenského hlediska vzato je převaha USA velká. Ve výzbroji mají deset letadlových lodí na jaderný pohon, zatímco ostatní stálí členové Rady bezpečnosti OSN, tj. Velká Británie, Francie, Rusko a Čína, provozují nyní každý pouze jednu. Dominantní postavení amerického impéria jasně vysvětluje právě z výše vojenských výdajů. V roce 2015 vydaly USA na vojenské účely 600 miliard dolarů. Čína, která se s cca 200 miliardami umístila jako druhá, jak patrně, výrazně zaostává, avšak nachází se před Ruskem (80 miliard), Saúdskou Arábií (80 miliard), Francií (60 miliard), Velkou Británií (60 miliard), Indií (50 miliard) a Německem (50 miliard).^{17/}

Americké impérium je také s více než třicetiprocentním podílem na trhu největším vývozcem zbraní – před Ruskem, Čínou, Francií a Velkou Británií. Je znepokojivé, že podle zkoumání stockholmského Institutu pro mírový výzkum (SIPRI) pět stálých členů Rady bezpečnosti OSN, kteří vlastně odpovídají za světový mír, je zároveň pěti největšími exportéry zbraní. Stálí členové Rady bezpečnosti profitují z toho, že někde vypukne válka, protože v důsledku toho vzroste jejich export zbraní do krizového regionu. Vedle pěti mocností s právem veta patří podle údajů SIPRI do desítky největších vývozců zbraní na světě ze států NATO také Německo, Španělsko, Itálie a Nizozemsko.^{18/}

Vedle nejvyšších vojenských výdajů mají USA rovněž více než 700 vojenských základů, rozmístěných po celém světě, mezi jinými také v Německu – jako Ramstein, proti kterému německé obyvatelstvo opakovaně demon-

struje, protože je odtud koordinováno nasazení dronů. Američan Chalmers Johnson, profesor politických věd v Kalifornii, imperiální vývoj USA důkladně prostudoval. „Byla kdysi doba, že se dal imperialismus poměřovat podle počtu kolonií. Americkou verzí kolonie je vojenská základna,“ praví se v jeho bystré analýze. „Když člověk sleduje celosvětové rozmístění našich vojenských základen, může se v mnohém poučit o naší neustále rostoucí imperiální rozpínavosti a s ní spojené militarizaci politiky.“ Vojenské základny slouží námořnictvu k zakotvení lodí, letectvu jako vzletové a přistávací dráhy pro letadla či vrtulníky a pozemnímu vojsku jako báze pro jednotky a materiál. „V ostatních zemích se v roce 2005 nacházelo celkem 737 amerických vojenských základen,“ spočítal Johnson.^{19/}

V USA se pojem „impérium“ téměř nepoužívá, a když, tedy jen velmi zřídka, protože tento termín evokuje vykořisťování a utlačování jiných zemí. „My jsme velice mladé impérium. Nechceme myslet na to, že jsme impériem,“ připustil v roce 2015 Američan George Friedman z think tanku Stratfor.^{20/} Také v Evropě označuje USA za impérium jen velice málo lidí. Mnohým dělá potíže spočítat, kolik asi lidí bylo zabito ve válkách, vedených tímto impériem po roce 1945, protože tato čísla se v novinách neobjevují. „Musíme vědět, že se nacházíme v manipulačním kontextu,“ vysvětlil v roce 2015 německý psycholog Rainer Mausfeld v přednášce na univerzitě v Kielu. „Celkem vzato existují také oficiální dokumenty, vypovídající o tom, že USA jsou v období po druhé světové válce odpovědné za smrt 20 až 30 miliónů lidí. To jsou takové rozměry, že se člověk ptá: Jak se vlastně může podařit učinit takové monstrózní dimenze pro veřejnost prakticky úplně neviditelnými? ... Fakta jsou známa. Jsou jen za pomoci fragmentace a dekontextualizace učiněna pro obyvatelstvo neviditelnými. To znamená, že se to prostě nestalo. A pokud se to stalo, nehraje to žádnou roli. Nikoho to nezajímá.“^{21/}

Mausfeld právem kritizuje skutečnost, že smrt více než 20 miliónů lidí, za niž americké impérium po roce 1945 odpovídá, je ve členských zemích NATO málo reflektována. Oběti zůstávají neviditelnými v tom smyslu, že se o nich v členských zemích NATO jen velmi zřídka hovoří nebo bádá. Také sami Američané oběti svých válek často nevidí a ani je vidět nechtějí. Já však jsem toho mínění, že přišel čas nezákonné války členských zemí NATO osvětlit a nazvat je pravými jmény. Ve svých přednáškách v Berlíně, Hamburku, Mnichově, Curychu, Bernu, Luzernu, Vídni, Salcburku i na jiných místech jsem pojem „americké impérium“ v posledních letech vždy používal a historicky vysvětlil. A právě ti lidé, kteří na mé přednášky přišli, nebo

je shlédli na Youtube, považovali za správné a důležité, aby se o americkém impériu a také o zneužívání moci v jiných zemích řeklo jasné slovo.

Při vši oprávněné kritice amerického impéria je však vždycky největší potíž v tom, aby člověk nesklouzl k nediferencovanému antiamerikanismu. Sám jsem opakovaně cestoval do USA, setkal jsem se tam s báječnými lidmi a mnohému se od nich naučil. Navíc jsem aktivní v problematice mírových studií a tam se již po mnoho let zdůrazňuje, že mezi národy nesmí být rozdmýchávána nenávist, protože lidé se velmi rychle seskupují podle své národní identity. Kritika amerického impéria je podle mého názoru oprávněná, ale musí také vždy jasně stanovit, na koho se vztahuje, protože stejně jako v každé zemi existují také v USA různé společenské skupiny.

USA jsou oligarchií

V dubnu 2014 referovali v BBC s odvoláním na studii univerzity v Princetonu o tom, že USA „jsou oligarchií, nikoli demokracií“. „USA jsou ovládány bohatou a mocnou elitou,“ pravilo se správně v relaci BBC. Autoři studie, profesori Martin Gilens a Benjamin Page, dospěli k závěru, že politiku v USA řídí menšina superboháčů, zatímco průměrní Američané mají jen málo možností, jak politiku ovlivnit. To jsou klasické příznaky oligarchie, tedy vlády menšiny (oligoí). „Naše studie dochází k závěru, že většina Američanů má na rozhodnutí, která činí naše vláda, malý vliv. My, Američané, se sice vyznačujeme mnoha faktory, příznačnými pro demokratický systém, mimo jiné pravidelnými volbami, svobodou slova a shromažďování a širokým volebním právem,“ tvrdí Gilens s Pagem, „ale my se domníváme, že pokud je politika ovládána mocnými hospodářskými organizacemi a malým počtem velmi bohatých Američanů, pak je nárok Ameriky nazývat se demokracií skutečně v ohrožení.“^{22/}

Podle amerického historika Erica Zuesseho je závěr, „že USA jsou oligarchií a vůbec ne demokracií“ správný. „Americká demokracie je jen podvodem a vytíráním zraku a je úplně lhostejné, jak často oligarchové, kteří naši zemi vládou a kontrolují média, tvrdí opak“, napsal Zuesse v časopisu *Counterpunch*. „USA jsou, jinými slovy řečeno, vlastně velice podobny Rusku nebo jiným obskurním ‚volebním demokraciím‘. Dříve jsme jí nebyli, ale nyní jsme oligarchií.“^{23/} Badatel v oboru trendů vývoje společnosti, Gerald Celente z New Yorku, proto soudí, že ve Spojených státech by musela

být zavedena přímá demokracie, takže by občané podobně jako ve Švýcarsku mohli hlasovat například o pořízení bojových letounů. „Jako občané tohoto světa by měli požadovat, aby bylo jejich hlasu nasloucháno,“ tvrdí Celente. „Neměli bychom už prostě brát jako hotovou věc, že zvolení poslanci schvalují zákony a dělají politiku, která většině lidí škodí a slouží jen bohatství a moci menšiny se speciálními zájmy.“^{24/}

Domnívám se, že výsledky studie Gilense a Pageho jsou signifikantní a Spojené státy se skutečně staly oligarchií. V USA žije v současnosti něco kolem 300 miliónů lidí. Kolik z nich patří k oligarchům, to jest k elitě, která řídí zemi a její politiku, je těžké vyčíslit a v historickém výzkumu je tato otázka předmětem sporů. Já vycházím z toho, že se jedná zhruba o pouhé 1 %, tedy o něco kolem tří miliónů lidí. Tito lidé se vyznačují tím, že jsou buď velice bohatí, nebo velice vlivní – nebo oboje dohromady. Toto 1 % řídí americké impérium. Kritika amerického impéria míří na toto jedno procento a nikoli na 99 % ostatních občanů USA.

K americké elitě, tedy k onomu 1 % lidí, patří pochopitelně všichni prezidenti po roce 1945. Někteří z nich sebekriticky uznali, že americkou politiku skutečně ovládaly mocné hospodářské zájmy. Někdejší americký prezident Jimmy Carter si na podzim roku 2015 stěžoval, že nitky moci drží ve svých rukou hrstka bohatých a USA se v důsledku toho změnily z demokracie v oligarchii – vládu bohaté menšiny. Poskytováním peněz bohatí lidé určují, kdo se stane prezidentem. Ve volbách se nakonec proti sobě staví také jenom dva bohatí, tedy příslušníci zmíněného jednoho procenta. Ve volebním boji v roce 2016 to byli Donald Trump a Hillary Clintonová. „Všichni američtí kandidáti na úřad prezidenta musí disponovat nejméně 200–300 milióny dolarů,“ kritizoval Carter v rozhovoru s televizní reportérkou Oprah Winfreyovou. Tolik peněz by on sám pro svou volební kampaň v 70. letech nedokázal shromáždit, a tudíž by v dnešních USA ani nemohl být prezidentem. „Nyní jsme se stali místo demokracie oligarchií,“ konstatoval smutně Carter. „A já myslím, že je to největší poškození základních etických a morálních standardů amerického politického systému, jaké jsem ve svém životě viděl.“^{25/}

K elitě, to jest k 1 % mocných amerického impéria, patří vedle prezidenta také členové vlivné Rady národní bezpečnosti (National Security Council – NSC), založené v roce 1947 spolu s tajnou službou Central Intelligence Agency (CIA). NSC se schází v pravidelných intervalech v Situační místnosti v suterénu Bílého domu, aby udávala směr americké zahraniční politiky. Protože se americké impérium téměř neustále nachází ve válce, musí

být Rada národní bezpečnosti označena za strategické centrum amerického vedení války. K NSC patří špičky exekutivy, tedy americký prezident, vice-prezident, ministr zahraničních věcí, ministr obrany, ředitel 16 amerických tajných služeb, náčelník generálního štábu, poradce pro národní bezpečnost a podle povahy věci i další osoby, jako ministr financí, ministr spravedlnosti nebo také velvyslanec v OSN. K jádru NSC tedy patří dohromady jen něco kolem deseti lidí. Ti tvoří jádro amerického impéria a slouží oligarchům, ačkoliv oni sami by svou roli takto nepopsali.

Z dostupných historických dokumentů jasně vysvítá, že všichni členové NSC vždy usilují o zachování nebo zvětšení moci amerického impéria. K tomuto účelu používají také lži a násilí. Žádný člen NSC ještě nikdy nenavrhł vyklizení všech amerických vojenských základen a omluvu zemím, které byly bez mandátu OSN bombardovány. Americký historik John Prados připustil, že NSC je „velmi speciální instituce, známá tím, že v minulosti operovala na hranici legality a také ji překročila“. Rada národní bezpečnosti sdružuje nejmocnější muže Ameriky a několik mocných žen, činitele, kteří rozhodují o tom, jestli bude vedena útočná válka nebo ne, a kteří lidé mají být zabiti americkými drony. NSC je mnohem mocnější než Rada bezpečnosti OSN a také opakovaně porušuje Chartu OSN. Kritika amerického impéria tudíž cílí na americkou elitu a členy NSC.^{26/}

Vedle Rady národní bezpečnosti patří k americké elitě, tedy k onomu 1 % vlivných také americký parlament, který kontroluje a pravidelně schvaluje činnost NSC. Americký parlament se dělí na dvě komory – stočlenný Senát a Sněmovnu reprezentantů, tvořenou 435 poslanci, což dohromady představuje 535 členů Kongresu. Parlament má vlastně reprezentovat americký lid. Kongres ale ve skutečnosti reprezentuje především bohatou elitu a její zájmy. „Stovka senátorů vlastní podle aktuálních údajů soukromý majetek v průměrné hodnotě tří miliónů dolarů,“ referují němečtí žurnalisté Mathias Bröckers a Paul Schreyer. Americký Senát není Radou starších ani Radou moudrých, nýbrž „Radou bohatých“. Ve Sněmovně reprezentantů zasedají sice poslanci, kteří jsou o něco chudší, v celém Kongresu však přesto milionáři představují většinu.^{27/}

Vedle tří miliónů lidí, kteří tvoří americkou elitu, je zde 297 miliónů Američanů, patřících ke střední a dolní vrstvě společnosti. Mnozí z těchto lidí jsou mimořádně laskaví, přátelští a velkorysí. Ale překvapivě velká část z nich žije v materiální nouzi. Téměř 50 miliónů lidí dostává od státu Food Stamps – poukázky na jídlo. Počty příjemců těchto poukázek jsou

pro sociology indikátorem chudoby, srovnatelným s počtem příjemců dávků Hartz-IV v Německu. Moje kritika amerického impéria necílí na dolní a střední vrstvu tamější společnosti.

Do USA jsem opakovaně cestoval a rozmlouval s příslušníky různých společenských vrstev z New Yorku, Seattlu, Washingtonu, Los Angeles, Miami, Bostonu a Boise. Můj dojem je ten, že povědomí dolní a střední vrstvy americké společnosti o světě je velice omezené. Většina jejich příslušníků neovládá žádné cizí jazyky a mnozí z nich například nedokážou rozlišit moji vlast – Švýcarsko – od Švédska. Vždyť obě země mají tak podobně znějící název a nacházejí se – alespoň z americké perspektivy vzato – zhruba ve stejné části světa. O amerických válkách jsou příslušníci dolní a střední vrstvy společnosti v zásadě velice špatně informováni. Věří tomu, že mnohé americké války nejsou vedeny ve vlastním zájmu, nýbrž ve snaze pomáhat jiným lidem a prosazovat svobodu a demokracii, protože přesně to jim denně vyprávějí americká média, kontrolovaná elitou. Vojáci z dolních a středních vrstev společnosti bojují v amerických válkách, většina lidí slepě věří prezidentovi a nedovede si představit, že by je mohl obelhat a oklamat.

Pochopitelně existují také milióny velmi kvalitně vzdělaných Američanů, kteří jsou dobře informováni o světě, hovoří různými cizími jazyky a procestovali mnoho zemí, ale nepatří k elitě, to jest k 1 % mimořádně bohatých a mocných lidí. USA vynikají nejvyšším počtem elitních univerzit a já jsem za svých studií na London School of Economics and Political Science (LSE) v Londýně i na různých vědeckých konferencích v Evropě a Severní Americe poznal mnohé skvělé americké vědce a naučil jsem se si jich vážit.

Podíl velice dobře vzdělaných Američanů, kteří jsou velmi přesně informováni o světě, ovládají různé jazyky a sami procestovali mnoho zemí, odhaduji na něco kolem 10 % z celkového počtu obyvatel, tedy na cca 30 miliónů lidí. Část z nich stojí ideologicky tvrdě za americkým impériem a doufá v postup mezi jednoprocenní elitu. Tito intelektuálové obhajují impérium ve svých knihách a přednáškách. Kdykoli americký prezident nebo ministr obrany zase jednou bombarduje nějakou zemi, tito obránci amerického impéria aplaudují a nalézají důvody, proč bylo použití mučení a síly v daném případě správné a důležité.

Jiná část těchto 30 miliónů velmi dobře vzdělaných Američanů americké impérium kritizuje. Je naprosto chybné domnívat se, že všichni Američané považují mučení a útočné války bez mandátu OSN za správné. Kritikové amerického impéria lži a zneužívání moci rozhodně odmítají. K těmto kri-

tikům amerického impéria patří například jazykovědec Noam Chomsky, filmový producent Michael Moore, architekt Richard Gage či novináři Seymour Hersh, Glenn Greenwald a William Blum. Všichni mají vynikající vzdělání a vůči americkému impériu, zneužívání moci, mučení a dozoru ze strany státu zaujímají odmítavý postoj. Od amerických intelektuálů jsem se v průběhu své vědecké dráhy mnohému naučil, protože umějí nazvat věci pravými jmény a neutápějí se v oněch vágních a mlhavých formulacích, s jakými se člověk často setkává na univerzitách ve Švýcarsku, Německu a Rakousku. Nejostřejšími kritiky amerického impéria a americké oligarchie jsou beze vši diskuse Američané. Proto se mírové hnutí v Evropě musí spojit s mírovým hnutím v USA. Tito „Transatlantické bojující za mír“ odmítají účinné války amerického impéria a vzájemně se podporují.

Martin Luther King o aroganci moci

Protože se Spojené státy vyznačují báječnou svobodou slova, existovali v Americe vždy také míroví aktivisté, kterým bylo zcela jasné, že USA jsou jednoznačně impériem. „Amerika se stala nejbohatší a nejmocnější zemí světa,“ prohlásil nositel Nobelovy ceny míru Martin Luther King již v roce 1967 v Los Angeles. „Ale upřímnost mi velí dodat, že naše moc nás často činí arogantními. Máme pocit, že si s našimi penězi můžeme všechno dovolit. Jsme arogantní a věříme tomu, že musíme jiným zemím udílet lekce, ale ničemu se od nich nemůžeme naučit. Ve své aroganci jsme přesvědčeni, že plníme jakési božské, mesianistické poslání světového čteníka,“ zaznělo v ostré, avšak oprávněné kritice z úst nositele Nobelovy ceny míru. „Větší moc v sobě skrývá větší nebezpečí, není-li její nárůst provázen povznesením ducha,“ připomínal King. „Ta pravá moc spočívá v umění spravedlivě využívat vlastní síly. Nebudeme-li moc našeho národa používat odpovědně a zdrženlivě, zachová se tak, jak praví Actonovo přísloví: Moc korumpuje – a absolutní moc korumpuje absolutně. Naše arogance může být naší zkázou.“ Rok po pronesení tohoto prozíravého projevu byl Martin Luther King v Memphisu ve státě Tennessee zastřelen.^{28/}